

Samenvatting hoofdstuk VII en slot

In dit hoofdstuk hebben we de gevolgen van de uitslag van het prenatale onderzoek voor het verdere verloop van de zwangerschap besproken. Bij een ongunstige uitslag is het afbreken van de zwangerschap de enige optie, wanneer de geboorte van een afwijkend kind niet aanvaardbaar is. Een aantal factoren, die van belang zijn bij de beslissing tot afbreking of voortzetting van de zwangerschap van het ouderpaar, werd besproken: de principiële houding ten aanzien van abortus, de ernst van de gevonden afwijking, de eventueel persoonlijke ervaring met de gevonden afwijking en tenslotte niet (direct) met de gevonden afwijking verband houdende persoonlijke omstandigheden. Vervolgens werden de methoden voor het afbreken van de zwangerschap besproken: de poliklinische vacuümcuretage na een vlokcentest en de klinische opname in het ziekenhuis voor het opwekken van de bevalling van de foetus. Het vernemen van een ongunstige uitslag van prenataal onderzoek en het ondergaan van een afbreking van de zwangerschap dompelt het ouderpaar in een rouwproces. De verwerking van het verlies van de geliefde foetus en het herstel van de deuk in het gevoel van eigenwaarde, door de kwetsing van het vertrouwen in succesvolle voortplanting, kan lang duren.

De diverse stappen in de prenatale diagnostiek, zoals we die in de verschillende hoofdstukken hebben gezien, zijn samengevat in Tabel VII-V. Het verkrijgen van inzicht in 'de toestand in de baarmoeder' is niet eenvoudig.

Tabel VII-IV. Een aantal gegevens over zwangerschapsafbrekingen na prenatale diagnostiek in vruchtwater en vlokken

Omstandigheid	Poliklinische afbreking (tot 14 weken)	Klinische afbreking (17 tot 24 weken)
Na welk prenataal onderzoek?	Na vlokkentest	Na vruchtwaterpunctie
Duur van de ingreep	Minder dan 1 dag: poliklinisch of in dagbehandeling	2 tot 3 dagen opname
Pijnstilling:		
- Locale verdoving	Mogelijk	Niet mogelijk
- Ruggeprik	Mogelijk	Mogelijk
- Narcose	Mogelijk	Niet mogelijk
- Zelf-regelbare pijnstilling via infuus	Niet mogelijk	Mogelijk
Is er in principe foetale pijnbeleving ten tijde van de afbreking?	In feite onbekend maar waarschijnlijk nog niet	In feite onbekend maar volgens sommige onderzoekers mogelijk
Treedt theoretisch pijnstilling voor de foetus op door:		
- Locale verdoving?	Nee	Niet mogelijk
- Ruggeprik?	Nee	Nee
- Narcose?	Ja	Niet mogelijk
- Zelf-regelbare pijnstilling via infuus?	Niet mogelijk	Ja
Is er mogelijkheid de foetus te zien na de afbreking om afscheid te nemen?	Nee	Ja
Is pathologisch anatomisch onderzoek mogelijk na afbreking?	In principe niet	Ja
Wat gebeurt er met de foetus na de afbreking?		
- Begrafenis via begrafenisondernemer	Nee	Mogelijk
- Crematie via ziekenhuis	Nee	Mogelijk
- Verbranding als ander biologisch materiaal	Ja	Nee
Duur van het lichamenlijk herstel van de vrouw na de ingreep	enkele dagen	enkele dagen tot een week
Duur van het geestelijk herstel (rouwproces en verwerking) van de vrouw en haar partner	maanden	maanden

Tabel VII-V. Overzicht van de verschillende onderdelen van de prenatale diagnostiek door middel van vlokcentest of vruchtwaterpunctie.

Onderdeel	gebeurtenissen
1 Intake-spreekuur	Verifiëren van de indicatie Opmaken van de stamboom Familie-anamnese Obstetrische anamnese Echoscopisch onderzoek Vaststelling welke test en datum
1a Eventuele extra zaken	Chromosoomonderzoek bij vrouw en partner Ander genetisch onderzoek bij vrouw en/of partner Opvragen medische gegevens Spoed erfelijkheidsadvisering Genetisch onderzoek bij familielid
2 Verrichting	Vruchtwaterpunctie: 15½ - 19 weken Vlokkentest via de buikwand: 10½ - 14 weken Vlokkentest via baarmoedermond: 10½ - 12 weken (Navelstrengpunctie: vanaf 19 weken)
3 Laboratoriumonderzoek	Chromosoomonderzoek (in vlokken en vruchtwater) Test op open neurale buisdefecten (alleen in vruchtwater) DNA-onderzoek (in vlokken en vruchtwater) Biochemisch onderzoek (in vlokken en vruchtwater)
4 Onderzoeksresultaat	Goede uitslag Ongunstige uitslag: foetus aangedaan Onzekere laboratoriumuitslag Onzekere betekenis voor foetus van op zich zekere uitslag Geen uitslag: onderzoek mislukt
5 Vervolg na de uitslag bij:	
Goede uitslag	Geen verdere actie
Ongunstige uitslag	Gesprek over aandoening Overleg over voortzetting of beëindiging van zwangerschap Planning afbreking zwangerschap Beleid bij voortzetting zwangerschap
Onzekere uitslag	Bespreken aard en mate van onzekerheid Nader onderzoek ter verkrijging van zekerheid Indien geen nader onderzoek hiervoor mogelijk: - Aanvaarding onzekerheid (voortzetting zwangerschap) - Niet-aanvaarding onzekerheid (afbreking zwangerschap)
Geen uitslag	Herhaling onderzoek